

1.1 Van het Bestuur

Een lang gekoesterde wens is gerealiseerd; voor u ligt de eerste nieuwsbrief van de Oudheidkamer Rhoon en Poortugaal. Mede door een donatie van de Rabobank Midden-IJsselmonde is een computer met printer etc. aangeschaft. Onze tot dan wat beperkte mogelijkheden zijn hierdoor flink verbeterd, waardoor we nu in staat zijn om ook met onze donateurs die niet in de gelegenheid zijn de Oudheidkamer regelmatig te bezoeken, in contact te komen. Binnenkort komen we ook met een eigen website!

Het ligt in de bedoeling in het voor- en najaar een nieuwsbrief te laten verschijnen.

Het afgelopen jaar heeft onze voorzitter de heer Bram van Hilten de voorzittershamer, die hij vanaf de oprichting gehanteerd heeft, neergelegd. Bram is voor de vele verdiensten die hij heeft gehad voor de Oudheidkamer, de Stichting Het Kasteel van Rhoon etc. tijdens een feestelijke bijeenkomst in de trouwzaal van de Oudheidkamer bevorderd tot Ridder in de orde van Oranje-Nassau! Wij zijn blij dat Bram zich nog blijft inzetten voor de Oudheidkamer en hopen nog lang van zijn expertise te profiteren.

Met leedwezen heeft het bestuur kennis genomen van het plotseling overlijden van ons bestuurslid Jaap de Waard. Jaap heeft veel betekend in Albrandswaard, niet alleen voor de Oudheidkamer maar ook voor de Sportstichting, zijn gymnastiek vereniging, en zijn schilderkunst. Wij hopen dat zijn echtgenote, kinderen en kleinkinderen en allen die hem dierbaar waren de kracht mag worden gegeven dit grote verlies te dragen.

Ook hebben wij afscheid genomen van ons bestuurslid Piet Kruijthoff die naar Barendrecht verhuisd is. Wij danken Piet voor het vele werk dat hij voor de Oudheidkamer heeft gedaan en wensen hem en zijn vrouw nog veel goede jaren in Barendrecht toe.

Verheugd is het bestuur met de uitbreiding van twee nieuwe medewerkers, Coby Kranenburg en Annie van der Veen. Zij zijn, samen met de beheerster van de bibliotheek Lien Barendregt bezig de bibliotheek te reorganiseren en alles in de computer in te voeren.

U merkt wel dat er volop activiteiten zijn. Mocht u er voor voelen ook iets voor de Oudheidkamer te willen doen, neem dan contact op met een van onze bestuursleden!

A. Beukelman, voorzitter

---/---

In ons land gaan regelmatig stemmen op dat er bij vergrijpen tegen de samenleving veel strenger gestraft moet worden dan tot op heden gebruikelijk is. Tegenstanders van dit standpunt merken wellicht terecht op dat strenger straffen niets oplost, maar dat de oorzaak aangepakt moet worden. Hoe men in vroeger tijden hiermee omging kunt u in bijgaand artikel lezen, de straf die uitgesproken werd komt ons als onmenselijk voor, in onze tijd had men volstaan met een verwijzing naar bureau Halt. Men moet echter bedenken dat het leven in de 17e en 18e eeuw veel harder was, heel vaak waren de levensomstandigheden meer dan slecht.

1.2 Honger en Armoede

In de eerste helft van 18e eeuw woonden aan de Rijdsdijk te Rhoon in de buurtschap het Sluisje, o.a Leendert den Otter en Leendert Willemsz. Hordijk. De laatste onder tamelijk armoedige omstandigheden.

Het oudste kind van Leendert Hordijk, Catalijntje oud 16 jaar, komt op 11 november 1748 's morgens rond 10 uur langs het huis van Leendert den Otter, niet ver van haar vaders huis.

Zij weet dat bij Leendert den Otter op dat moment niemand thuis is en klimt dan door een raam naast de deur naar binnen. Uit een kast in de keuken, die zij eerst open breekt, neemt zij 5 ducaten, 4 rijksdaalders, één gulden of drie dubbeltjes, een paar gouden (oor)bellen, een bloedkoralen kettinkje, twee oude stofdoeken, 4 hemden, 2 beddenlakens, een neusdoek, 2 of 3 ruggen stukjes spek, en een nieuwe koornzak waar zij alles in stopt en de zak vervolgens verbergt in de slootkant.

Dan gaat Catalijntje naar Poortugaal om voor haar moeder een achtste deel tarwe te halen. 's Middags komt zij zonder tarwe terug in Rhoon en gaat naar school. Na afloop koopt zij bij bakker (en herbergier) Huijgh Groenendijk op het Rhoonse Veer 4 broden. Zij haalt vervolgens op de terugweg de zak met gestolen goederen op en verbergt die met medeweten van haar vader onder de bedstede. Dan haalt zij bij Jacob Barendregt een half pond boter en betaalt de schuld van de eerder gehaalde levensmiddelen. Bij Ary Oosthoek koopt zij voor een stuiver olie en betaalt ook daar wat er nog schuldig is.

De volgende morgen om 4 uur wordt Catalijntje door de dienaar van de justitie van haar bed gelicht en in het kasteel van Rhoon opgesloten. Voor de vierschaar verklaart Catalijntje tot haar verschoning dat zij uit armoede en honger tot dit kwaad was gekomen. Van enig mededogen is bij de vierschaar echter geen sprake, de uitspraak is dat Catalijntje wordt gestraft met de koorde " tot de dood er op volgt " .

Uiteindelijk komt de vierschaar tot een iets mildere straf! Catalijntje wordt veroordeeld tot 25 jaar tuchthuis of in plaats van dien, bij de eerst volgende bekwame gelegenheid transport naar de Coloniën in de West Indiën. (Actum op de huize en Sloote van Roon 21 mei 1749.)

Op 21 juli 1749 wordt Catalijntje Hordijk door de dienaar van justitie aan boord van het schip St. André gebracht, met de kapitein James Aber Crombie, om naar Nieuw Engeland getransporteerd te worden. Al die tijd had Catalijntje dus gevangen gezeten op het kasteel van Rhoon.

De verdere lotgevallen van Catalijntje Hordijk zijn niet bekend, vermoedelijk is zij in Rhoon teruggekeerd, althans in 1778 overlijdt in Rhoon Catalijntje Hordijk: voor het luiden en doodskleed wordt f 2.4,- betaald. Daar er geen andere Catalijntje Hordijk bekend is moet het wel dezelfde zijn.

(Bron Gem. Archief Rotterdam. R.A Rhoon inventaris 1276.)

---/---

1.3 Fragment Genealogie Hordijk

Het geslacht Hordijk ontleent zijn naam aan de Hordijk onder IJsselmonde. Leendert Ariense Hordijk te Rhoon heeft in tegenstelling tot zijn broers een min of meer eenvoudig bestaan gehad. Een deel van zijn nakomelingen is als arbeider Rhoon werkzaam, nog steeds wonen nakomelingen Hordijk in onze regio.

I Robbrecht Leendertse, geboren omstreeks 1535, overleden rond 1600, bouwman aan de Hordijk onder IJsselmonde.

trouwt ca. 1565 Dirkje Adriaansdr., overleden ca 1601.

kinderen:

1. Adriaan volgt II
2. Nyklaas (Claas)

II Adriaan Robbrechtsen geboren ca 1590 overleden rond 1654 bouwman, hoogheemraad te west IJsselmonde

trouwt ca 1590 Adriaantje Jansdr.in 't Veld

trouwt 2e Ridderkerk 29 december 1613 Marietje Ariensdr. geboren ca. 1579,

dochter van Arien Coosen en Jannetje Musse

kinderen:

1. Robbrecht
2. Jan
3. Leendert, volgt III
4. Pieter

III Leendert Adriaanse Hordijk geboren ca 1599 Barendrecht, arbeider

trouwt Barendrecht 3e gebod 26 april 1626, wonende te Rhoon,

Neeltje Ariensdr. Leeuwenburgh van de Hije (= 's Gravenambacht)

kinderen:

1. Arie geboren Rhoon ca. 1627 volgt IV
2. Marijtje
3. Pieter
4. Neeltje
5. Hendrik

IV Ary Leendertsz. Hordijk (Horsdijk) overleden Rhoon 4 januari 1711.

trouwt ca 1657 Maria de Vos

kinderen:

1. Neeltje
2. Leendert
3. Willem volgt V
4. Emmetje
5. Maartje
6. Aaltje

...

V Willem Aryenz.Hordijk (Horsdijk) geboren Rhoon ca. 1658

trouwt ca 1690 Machteld Lucasdr. Nagelson

kinderen:

1. Lucas geboren Rhoon ca.1695
2. Stephanus " " 1697
3. Arie " 1699
4. Geertje " " 1700
5. Pieter " 1703
6. Leendert " " 1705 volgt VI

VI Leendert Willemsz. Hordijk overleden in 1760

trouwt Rhoon 30 december 1730

Sijtje Gillisdr. Tempelaar, gedoopt Poortugaal 22 maart 1713

overleden Rhoon in 1784, dochter van Gillis Cornelisz.Tempelaar en Catelijntje Gabriëlse Braat

kinderen:

1. Catelijntje gedoopt Rhoon 12 oktober 1732
2. Maartje " " 29 juli 1736
3. Jannetje " " 31 aug. 1738
4. Willempje " " 13 maart 1740
5. Lena " " 30 sept. 1742
6. Frans " " 31 jan. 1745
7. Stephanus " " 4 juni 1747

Bron L.J Hordijk. genealogie Hordijk deel 5. Gem archief Rotterdam.

---/---

1.4 Bevrijdingsrok

Enige tijd geleden mocht de Oudheidkamer van één van de donateurs een zgn. "bevrijdingsrok" ontvangen. Deze rokken werden ter gelegenheid van de beëindiging van de Tweede Wereldoorlog volgens een bepaald patroon gemaakt. Aangezien we het hier hebben over een periode van schaarste, werden de rokken gemaakt van restjes stof. Als de rok gemaakt was, kon deze worden voorzien van een "echtheidsmerk".

Graag zouden wij nog wat meer over deze rokken willen weten, b.v.:

- Hoe is het idee voor deze rokken ontstaan?
- Zijn er nog patronen of beschrijvingen?
- Deed men hier in heel Nederland aan mee?
- Hoeveel rokken zouden er ongeveer gemaakt zijn?
- Heeft u misschien nog foto's, waarop de rokken zijn afgebeeld?
- Zijn er nog meer mensen die in het bezit zijn van een dergelijke rok en deze aan de Oudheidkamer zouden willen afstaan?

Graag zouden wij de rokken tijdens één van onze volgende exposities ten toon willen stellen. Voor het zover is willen wij natuurlijk eerst zoveel mogelijk informatie over dit onderwerp verzamelen.

Uw informatie over de bevrijdingsrok zien wij met belangstelling tegemoet.

Coby Kranenburg, medewerkster Oudheidkamer

---/---

1.5 Nieuwe expositie

Op zaterdag 4 februari 2006 heeft burgemeester Bergmann van Albrandswaard de nieuwe expositie geopend.

De burgemeester, die was vergezeld van zijn vrouw en dochtertje, werd verwelkomd in de trouwzaal door de voorzitter. Na het welkomstwoord van Arie Beukelman nam de burgemeester het woord. Hij sprak zijn waardering uit voor het werk van de Oudheidkamer en meldde zichzelf en zijn gezin aan als donateur van de Stichting Oudheidkamer.

Vervolgens ging het gezelschap naar boven, waar de burgemeester de nieuwe tentoonstelling officieel opende.

De tentoonstelling heeft als titel:

“Rhoon en Poortugaal: één plaatje!”

Er zijn foto's te zien van Rhoon en Poortugaal van plekken zoals het er nu uitziet en dezelfde situatie een aantal jaren geleden. Ook zijn er foto's van gebeurtenissen in het Hervormd Centrum in Rhoon. Eén vitrine is ingericht met plaatjes van de mensen die hun klanten langs de deur bedienden: de groenteman, bakker enz. Ook de vitrines zijn opnieuw ingericht: in één vitrine is een groot aantal tinnen soldaatjes te zien.

De burgemeester en zijn vrouw lieten zich uitvoerig inlichten over wat er te zien is.

Ook van de inwoners en voorbijgangers was er veel belangstelling.

De tentoonstelling is nog te zien tot eind juni.

De jongste donateur!

---/---

1.6 Nieuwe aanwinsten

Uit de nalatenschap van mevrouw H.G. Visser-van Vulpen, echtgenote van één van de voormalige gemeentesecretarissen van de vroegere gemeente Rhoon, heeft de Oudheidkamer twee werken van de schilder Herman Bieling (1887-1964) in permanente bruikleen gekregen.

Het gaat om een stilleven van ca. 70 x 55 cm. en een schilderij van een vogelnest van ca. 45 x 35 cm., beide in originele lijst.

Door een schenking van André Los, een verwoed verzamelaar, is de Oudheidkamer in het bezit gekomen van een groot aantal documenten die betrekking hebben op Rhoon en Poortugaal en op belangrijke gebeurtenissen in het recente verleden.

Aanwinsten via mevr. Heezen uit Hoogvliet, o.a.:

- 2 gegraveerde meeglasjes
- gegraveerd meeglasje met guirlande
- 2 gegraveerde likeurglasjes
- gegraveerd wijnglas

Geschonken door mevrouw Langerveld: 1 bevrijdingsrok.

Geschonken door dhr. G. Snijders: 1 olielamp.

---/---